

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Államhivatalban átvéve:	
Éves ár	10 kor.
Hegyedéves	4 "
Melyben hához hordva:	
Éves ár	20 kor.
Hegyedéves	5 "
Postán szállítva:	
Éves ár	24 kor.
Hegyedéves	6 "
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 5-6 óráig.

Előfizetési és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszafordítására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetési és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 231. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 október 10.

Székelyudvarhelyt megszállottuk.

Csapataink Brassóban.

(Az osztrák-magyar vezérkar hivatalos jelentése. — Október 8)

Osztrák-magyar és német csapatok tegnap este behatoltak Brassóba. Más csapatok az Apáca-erdőtől keletre elérték az Olt-völgyet. Magyar népfelkelő huszarak megszállták Székelyudvarhelyt. Az ellenség a Görgényi-hegységben is hátrál. Az tábornok osztrák-magyar haderejétől elől.

A románok riahovói veresége.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A románok dunai átkelésének kudarcáról szóló cikkében ezt írja a Svenska Dagbladet katonai tudósítója: A döntést nem lehet egyetlen kézmozdulattal előidézni. Riahovónál pedig ezt akarták a románok. Olyan ellenséggel szemben, amelynek nincsen jogtörő képessége, Mackensen egészen nyugodtan érezheti magát. A dunai átkelés valóban nem járulhatott hozzá, hogy a nemrég történt események miatt gyalázatba borult román hadvezetőségnek tisztességet szerezzen.

Oláhország Belgium és Szerbia sorsára jut.

Budapest, október 9 (Saját tudósítónktól) Rotterdamból jelentik: A Courset katonai szakmunkatársa írja:

Ha az oroszok nem jönnek gyorsan az erdélyi oláh csapatok segítségére, akkor Romániának ugyanolyan az esélye, mint a többi kisállamoknak, amelyek hatalmas szövetségesek oldalán pusztultak el.

A gyergyói havasokban is sikerrel harcolunk

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Ideérkezett jelentések szerint erdélyi hadműveleteink kedvezően haladnak előre. Már a gyergyói havasok irányában is érezhetővé válik a siker, amelyet a szövetséges csapatok kivívtak.

Fogaraszvármegye főispánja és a közhatalok tisztviselői visszatértek, hogy megállapítsák, minő károkat okoztak az oláh csapatok. Az oláhok Fogaraszvármegyében kirabolták a lakásokat és mindenütt fosztogattak. A kormány már gondoskodás tárgyává tette, hogy a menekültek visszatérésével foglalkozzék. Erre nézve azonban előbb a hadvezetőséggel kell megállapodnia.

Segítséget a románoknak!

Budapest, október 9 (Saját tudósítónktól.) Herve a Victoria-ban cikket ír „Segítséget a románoknak!” címmel. Többek közt ezt írja:

A legvaskosabb tévedés volna, ha szövetségeseink részéről azt képzelni, hogy az osztrák-németeknek nincs több emberük, a kiást Románia ellen küldhetnének. Ami tévedésbe ejtheti őket, az, hogy ebben a pillanatban Románia hadbalépésének csak az ötödik hetében vagyunk és a németek eddig csak a Meckensen hadsereggel vonultak fel a Dobrudzában és a Falkenhayn hadsereggel a vöröstoronyi szorosban.

A román intervenció által meglepetten, idő kell nekik arra, hogy embert, hadiszert, lőszerrel szállítsanak a Balkánra, ahol nem használhatják fel a Dunát, melyet a románok zárnak el és ahol Szerbia és Bulgária vasutai csak csekély szállítóképességűek. De rosszul ismerjük őket, ha azt hisszük, hogy a szállítási akadályok elkedvetlenítik őket: a Falkenhayn serege és a Meckensen serege csak a kezdet.

Igen meglepő volna, ha Orsova felől, ahol a Duna elhagyja Magyarországot, hogy határt képezzen Románia és Bulgária között, ne látnánk megjelenni a napokban egy újabb hadsereget, sokkal erősebbet a Falkenhaynénál és valószínűleg egy másikat a román Dunánál, Szófia felől. Románia tehát vezedelemben van.

De nemcsak arról van szó, hogy veszélyen kívül helyezzük, hanem arról is, hogy felhasználjuk intervencióját arra, hogy vesszünk Bulgáriával és Törökországgal és hogy véget vessünk az Oroszország és Románia blokádjának, mely utóbbi csak Oroszországon át kaphat muníciót.

Nag, amíg nem lesz 500.000 román és 500.000 orosz az alsó Dunán és amíg Szarajevó nem lesz 500.000 harcosa, hogy Szarajevó felől komoly segítséget adjon nekik, Románia és Oroszország blokádja vannak, még pedig alaposan.

Harcok Monasztir vidékén.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti: A Genali felé előnyomuló francia hadosztály tüzérsége Monasztir környékén fontos katonai pozíciókat bombázott.

Intézeti fehérneműk. Harisnyák, ágyneműk, paplan, matrác. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A Katholikus Népszövetség idei programja

Hitélet. Sajtó. Anya- és csecsemővédelem Szövetkezeti ügyek.

— A vasárnapi csoportvezetői értekezlet. —

Vasárnap este nagy érdeklődés mellett tartották meg a nagyváradai Katholikus Népszövetség csoportvezetői első értekezletüket az idei őszi és téli évadban. Az értekezletet dr. Krüger Aladár igazgató vezette.

Sajtóügy.

Az értekezlet éppen sajtóvasárnapjára esett és alkalmoszerű volt első sorban a keresztény sajtó ügyével foglalkozni. A elnök rámutatott arra a nagy és eléggé nem értékelhető eredményre, amit a népszövetségi tagok a keresztény sajtó terjesztése terén elérték. Már aránylag nem eok példány kell hozzá és Nagyváradon a keresztény közönség lapja fog a legtöbb példányban megjelenni. Ugyan eredmény ez, a mely az egész országban bátran példa gyanánt szolgálhat. A csoportvezetők egyhangú lelkesedéssel megfogadták, hogy nemcsak a legtöbb példányhoz szükséges, most már nem sok előfizetőt fogják összetoborozni, hanem azon túl is az eddigi kiterjesztéssel terjesztik tovább a keresztény sajtót, hogy az minél jobban megerősödjék. A csoportvezetőket és az egész népszövetséget áthatja az a tudat, hogy keresztény sajtó nélkül nincs keresztény Magyarország. A propagandára nézve egyik-másik csoportvezető igen érdekes és tanulságos eseteket mondott el saját praxisából. A keresztény sajtó terjesztésének igazán példás iskolázott gárdája van a csoportvezetőkben és a Népszövetségben.

Hitélet.

Rámutatott az elnök arra a bensőségre, a mely a népszövetségi tagokat a hitélet terén kitűnteti. A közös áldozásoknál, a vallási gyakorlatoknál, ajtatosságoknál mindig nagy számmal jelen vannak a tagok, lehetőleg jelvényvel és igazán apostolkodva adnak jó példát. E téren is tovább fognak haladni az eddigi uton, meg lévén győződve, hogy Isten áldása nélkül siker nincs.

Szövetkezeti ügy.

Az igazgató felhívta a tagok figyelmét arra, hogy a háboru utánra a keresztény társadalomnak az eddiginél erősebben kell szervezkednie. Ha nálunk a kereskedelem többségében tisztességes kezében lett volna a háboru kitörésekor, nem lepte volna el az országot valóságos pestis gyanánt az uszora, nem lettek volna hadseregszállítási botrányok és úgy a hadsereg, mint a polgári lakosság szükségleteinek kielégítése sok tekintetben jobban biztosítva lett volna. Ezen az állapoton, hogy a kereskedelem egy része egyenesen a fogyasztók kizsákmányolására rendezkedjék be, legalább a háboru utánra feltétlenül változtatni kell és ez csak a szövetkezeti eszme útján valósítható meg. Már most készülni kell erre.

Nagyvárad keresztény közönségét togyasztási szövetkezeibe kell tömöríteni. Ennek a szövetkezetnek olyan erősnek kell lennie, hogy közvetlen forrásokból tudjon vásárolni, ne legyen semmiféle nemkeresztény nagykereskedő önkényére utalva, sőt

éppen ez a szövetkezet tudja a keresztény kiskereskedőket is ellátni azokkal az árukkal, a melyeket eddig ezek kénytelenek voltak a nemkeresztény nagykereskedőtől beszerezni. Megfontolás tárgyává teendő, hogy lehetséges-e ezen szövetkezet útján a keresztény kisiparosok egy része számára anyagokat beszerezni? Mindenesen azonban az szükséges, hogy az egész úram élén egy feltétlenül megbízható és szakértő ember álljon, aki mellett ugyancsak megbízható és szakértő segéderek álljanak, akik mind ki zárólag ennek a hivatásnak éljenek. A személyi kérdés egyike a legfontosabbaknak. A bizalom meg fogja hozni a tökéletet is, még pedig minél nagyobb tökéletet, mert csak tökéletes szövetkezet lesz képes virágozni. A felvetett gondolatokhoz többen hozzácsatlakoztak. A keresztény közönségnek szövetkezesbe tömörítését mindenki elsőrangú nemzeti, társadalmi és gazdasági szükségnek ismerte el. A gondolatot állandóan foglalkozni fognak, tanácskozás és megbeszélés tárgyává teszik a részleteket, úgy hogy a háboru után kész programmal lehessen a nyilvánosság elé állítani.

Ezzel kapcsolatban elhatározta az értekezlet, hogy a

Népszövetségi Hiteleszövetkezet

1917. évi ötödik évtársulatának megszűlése érdekében is széleskörű agitációt fejt ki. Ma a Népszövetségi Hiteleszövetkezet a legerősebb ilyen intézmény úgy a tagok számára, mint a helyesített üzletrészekre nézve. Jelentékeny részt vett a hadiköszönjegyűsekben és ügyfélit a háboru dacára kifogástalanul szolgálta ki. Még a moratóriumrendelet kedvezményeit sem vette igénybe. A jövőben még nagyobb szüksége lesz a keresztény kispolgárságnak egy ilyen, ki zárólag az ő érdekeit szolgáló hiteleszövetkezetre, a háboru után fellendülő gazdasági élet a tökélyhelyezésre is sok kedvező alkalmat fog nyújtani, saját érdekében jár tehát el az, aki a Hiteleszövetkezet új évtársulatába is belép.

Rendkívül nagy érdeklődés mellett tárgyalta az értekezlet az

anya- és csecsemővédelem

ügyét. Az igazgató hosszabb beszédben rámutatott, hogy e téren a keresztény társadalomra még sok teendő vár a jövő keresztény Magyarországot itt kell kezdeni megalapozni, kevés reklámmal, sok munkával és ki nem fogyó krisztusi szeretettel. Néha csakélységgel, kelő időben és keresztény felebaráti szeretettel nyújtott segítséggel talán egy életet menthetünk meg a keresztény Magyarország számára. A Katholikus Nővédelegyesület megindítja az akciót, nagyszívű férfiak a feltétlenül szükséges bázist biztosították, a Nővédelegyesület megadja a szükséges keretet és szervezetet, de

a nagy nemzetmentő munkából ki kell vennie mindenkinek a maga részét.

A téma fölött igen érdekes és tanulságos eszmecsere fejlődött ki. A csoportvezetői értekezlet egyhangú lelkesedéssel átértette és magáévá tette a keresztény anya- és csecsemővédelem fontos munkájának gondolatát. A ki csak teheti, hozzá fog járulni a munkához, míhelyt a részletek meg lesznek állapítva. Az igazgató indítványára még további határozatot is hoztak. Kimondották u. i., hogy az idén az összes népszövetségi ünnepélyek tiszta jövedelmének legalább felét, ha azonban lehetséges, még nagyobb hányadát is, kizárólag a keresztény anya- és csecsemővédelem céljaira fogják fordítani. Nem aprózzák el a jövedelmeket különféle célokra, mert akkor igazán egyiket sem lendítenek nagyot, hanem egy célt tűznek ki és azt teljes erővel felkarolják. Ez a cél pedig nem lehet más, mert ez van első sorban rásszorulva: mint a csecsemő- és anyavédelem. Ezzel kapcsolatban mindjárt megállapították, hogy az első

nyilvános ünnepély

október 22 én délután fog megtartatni. Az igazgató ismertette annak programját, a melyet örömmel vettek tudomásul. A vezetőség arra fog törekedni, hogy a népszövetségi ünnepélyek színvonala az idén is azon a magaslaton legyen, a melyre tavaly emelkedett. A részletes műsort később hozzák nyilvánosságra.

A szervezkedés

tárgyában kimondották, hogy a háboru és az újabb bevonulások dacára a csoportvezetői szervezetet egész teljességében fenn tartják. Igen sok hadbavonult csoportvezető helyett az itthonmaradt nő látja el a teendőket. Van olyan csoportvezető, a ki beteg, két oldalról támogatva jött fel az értekezletre, de azért teendőit lankadatlan buzgósággal ellátja. Megható látvány volt, nem is tévesztette hatását senkire a taggyűlést teljes buzgósággal folytatni fogják, hogy a hazatérő népszövetségi testvérek megerősödött szervezetbe tudjanak ismét beilleszkedni. A keresztény közönség körében tovább is gyűjteni fogják a tagokat. Kéri azonban az értekezlet az összes tagokat, hogy a

lakásváltozást

pontosan jelentsék be, mert e nélkül lehetlenség a nyilvántartás. A lakásbejelentést lényegesen meg fogja könnyíteni november elejétől az a körülmény, hogy ettől fogva a Népszövetség új otthonot kap a Katholikus Kör palotájának földszintjén, a kapubajrártól balra, utcai helyiségekben. Itt a Népszövetség Otthon tagjainak minél gyakoribb látogatására is számítanak, a mi ismét fokozni fogja az összetartást.

A gazdag munkaprogram az összes jelenvoltakat lelkesedéssel töltötte el és abban a meggyőződésben osztották szét, hogy a Népszövetség az idén ismét áldásos és sikeres munkát fog végezni Isten dicsőségére és a keresztény Magyarország javára.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Érték telen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszertárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógyszertárban, Csillag gyógyszertár Szacsavay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

Az ellenség 129 repülőgépet veszített nyugaton.

Berlin, október 9. A nagyfőhadiszámlás jelenté:

Nyugati harctér.

Albrecht württembergi herceg vezértábornok hadosportja Iperntől délre közel a tengerparthoz, valamint Ruprecht trónörökös hadosportjánál az Artois arcvonalon élénk tűz és járőrtevékenység volt. A hatalmas Somme ezata még tart. Szövetkezett ellenségeink erőlködésüket csaknem fokozták még, annál érzékenyebben érthető őket az a súlyos veszteségteljes vereség, melyet Below tábornok hadseregének hősi gyalogsága és erős tűzértsége okozott nekik. A 25 km. széles arcvonalon a legkisebb ábrérszt sem veszítettük el. Curdecourt—Bouchavesnes között különös hevességgel a gyors egymásutánban rohamoztak az angolok és franciák, tekintet nélkül rendkívüli veszteségeikre. Böhm és Garnier tábornokok csapatai minden alkalommal teljesen visszaverték őket.

Le Charanál egy angol fészek kitarítására alkalmával 90 foglyot ejtettünk és 7 géppuskát zsákmányoltunk.

A tűzértségi harc a legnagyobb hevességre fokozódott az Artoisról északra és egyes szakaszokban a Somme-től délre, így Vermandovillers mindkét oldalán.

A trónörökös hadosportja. Kitarjított német robbantások az Argonnokban tetemes szélességben szétjéltrombolták a franciák árkaikat. A Maastól keletre a kölcsönös tüzelés időnként észrevehetően kiújult. Az összes erők legvágó megfeszítése rendkívüli teljesítményeket követel repülőgépektől is a tűzértségi megfigyelő szolgálatban és az ilyenkor szükséges biztató repülések alkalmával. A megfigyelő repülők nehéz felszerelést csak egy oldaltartják meg, ha a harc repülők az ellenséget távol tartják tőlünk. Az így eddig el sem képzelt számra emelkedett légi harcok ránk nézve sikeresek voltak.

Szeptember folyamán légi harcban 20 repülőgépet veszítettünk, egy eltűnt. A franciák és angolok vesztesége légi harcban 97, földről lelőtünk 25-öt. Vonalainkon belül le szállni kényszerült 10, összes veszteségük tehát 129 repülőgép. Ennek a fele az ellenség, a másik a mi területünkre zuhant le.

Az oroszok véres vereségei.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornok arcvonala. A legutóbb megtámadott arcvonal ellen Luschtól nyugatra az oroszok tegnap megismételték támadásaikat.

Sohasem volt sikerük, de újabb nagyobb veszteségeket szenvedtek: itt is ellenségeink véres vereségével számolhatunk.

Berezanytól délkeletre az oroszok előretörését visszavertük.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala. A Kárpátokban meglepő előretörésükkel a Baba Ludovánál előretörtük állásunkat és az elért területnyereséget heves közel harcban megvédtük.

Az oláhok mindenütt hátrálnak.

Erdélyi harctér.

Erdély keleti részében folytattuk az előnyomulást. A brassói csatában megvertük a románokat. Az északról érkezett erősítések Brassótól északkeletre hiába avatkoztak a harcba. Törösvárt megszállottuk. Az ellenség az egész vonalon hátrál.

A Duna sziget elfoglalása az oláhoktól.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornok hadosportja. Német csapatok, amelyeket osztrák magyar moniterek támasztottak rajtaütéssel

elfoglalták Histovtól északnyugatra fekvő Duna szigetet, 2 tisztet és 15 főnyi legénységet elfogtak és 6 ágyut zsákmányoltak.

Macedóniai front.

A Monasztir Florinai vonaltól keletre az ellenségnek sikerült a Cserna balbartján megvetnie lábát.

Ludendorff, első főszállásfőnök.

Törösvárnál visszavertük az oláhokat.

Keleti harctér. Budapest, október 9. (Hivatalos.) Románia elleni harcban. Falkenhayn tábornok szövetséges csapatai tegnap Törösvárnál visszaverték az ellenséget és Brassót elkeseredett utcai harcokban megtisztították. Az ellenségnek háromszékből eddigelő erősített Földvértől délre feltartóztattuk és megvertük. A románok mindenütt átengedték a csatateret.

Az tábornoknak a Gargita és Görgény hegységben előnyomuló hadseregével szemben az ellenség helyenkint ellentáll. Fistov vidékén a bolgár Dunán dunai flottilánk által támogatott német osztagok és osztrák-magyar utászok hatalmukba kerítették egy szigetet, melyet a románok megszállva tartottak. Ez alkalommal 6 ágyut zsákmányoltak és 3 tisztet és 155 főnyi legénységet elfogtak.

Egy orosz magaslatot elfoglaltunk.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. A Ludova területen német zászlóaljok az oroszoktól elragadtak egy magaslatot. A Pantir nyergén visszavertük az ellenség előretörését.

Lipót bajor herceg vezértábornok hadseregharcvonala. Dviniuchy és Kisielin közötti állásaink ellen az oroszok tegnap megint nagy erővel intéztek támadásokat, amelyeket Zaturcinál egymásután háromszor is megismételtek.

A támadások újból az ellenségnek legsúlyosabb veszteségével járó teljes kudarcával végződtek.

Tartjuk magunkat az olasz fronton.

Olasz harctér. Budapest, október 9. (Hivatalos.) Az ellenség tűzértségi és aknavető tevékenysége a tengermelléki arcvonal déli részén tovább tart. Az olasz gyalogságot, mely a Karszt fensíkon Nova Masától délre és a görzi szakaszon Svedi Katarina ellen megkísérelte a támadást, zárótűzünkkel visszavertük. A Fassani alpokban a Gardinal—Vultosei szakaszon órákig tartó elkeseredett közelharcokra került a sor. Az ellenséget, mely több zászlóaljjal támadott, teljesen visszavertük. Csapatunk megtartották összes magaslati állásaikat.

Délkeleti harctér. Budapest, október 9. (Hivatalos.) A 8. és kir. csapatoknál nincs ujság. Höfer.

Nikolajevits új haditerve.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: Nikolajevits nagy ercege elhatározta, hogy Kis-Azsiában újra felveszi az offenzívát. Nikolajevits az orosz hadvezetőségnek balkáni tervét megbeszélve látja, hogy az egyesült oláh és orosz csapatok le tudják győzni a német és bolgár csapatokat és klerószakolják az utat Konstantinápolyba. A nagyherceg megváltoztatta a tervét és Kis-Azsiában előnyomulva akar eljutni Konstantinápolyig.

Az oláh dinasztia aggodalmas helyzete.

Budapest, október 9. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Franciaországban és Olaszországban az oláh hadsereg miatt komolyan aggodnának. Ugyanis attól félnek, hogy az oláh hadsereget, amely hadműveleteinek első hat hetében rettenetes kudarcokat szenvedett, nem lehet megmenteni az összeomlástól.

Romániából olyan hírek érkeztek, amelyek arról tesznek bizonyosságot, hogy nemcsak a háború és a háborúra buzdítók, hanem a dinasztia ellen is aggodalmasá vált a helyzet.

Fráter Emil programbeszède.

Fráter Emil, akit a tenkei kerület egyhangulag jelölt követének, vasárnap mondta el programbeszédét Tenke választópolgársága előtt. A jelöltet többen elkísérték kerületébe, ahol hívei nagy szeretettel fogadták.

Fráter Emil megkapó és magasszárnyalású programbeszédét mondta, amelynek a gondolatmenet a következő:

Tisztelt polgártársaim!

Amidőn itt önök előtt, mint a tenkei választókerület képviselőjelöltje, a tenkei választókerület választópolgárainak, igazán megtisztelő s egyhangú óhajására meg jelenek oly célból, hogy mint a nemzeti munkapárt képviselőjelöltje önök előtti programomat kifejtsem, kettős érzelem hatja át keblemet. Jól tudja a választókerület minden egyes polgára, hogy én, mint a tenkei járás főszolgabírója évek hosszú során át itt éltem önök között. (Igaz! Ugy van! Éljenzs.) Bár mindenki rossz bírja önmagának, mégis engedjek meg s ezt szerénységgel nélkül elmondhatom, hogy működésem alatt, mint embert, a megbecsülés és szeretet, mint tisztviselőt az igazság, nem pedig a törvény kéréseivel szigorú vezetett.

Biráim előtt állok, önök ítéltek s fényesen jutalmazták a mai nappal szerény működésemet, fogadják érte hálás köszönetem. (Lelkes éljenzs.) Amikor mélyen megható felelőváltásokat vettem, hogy a tenkei választókerület képviselőjelöltségét elvállaljam, nem csak a megtiszteltetés érzése járta át lelkemet, hanem annak a nehéz és felelősségteljes kötelességnek tudata is, hogy fokozott erővel kell ezután szolgálnom a tenkei kerületet és egyben az ország érdekeit fenn a magyar képviselőházban.

Is megnehezíti feladatokat az, hogy előttem a magyar politikai életnek oly kiválósága, a kerület minden közgyűléseinek oly nemes védője volt képviselőjük, mint néhai Telegdi József, akinek áldásos élete, munkássága alkotásait és emlékeit hálával és kegyelettel fogja megőrizni a kerület polgársága minden időken át.

Engedjék meg nekem, hogy ezen nagy férfiú áldott emléke előtt itt a fórumon meghajtsam az elismerés és hála palmaságát.

Igen tisztelt polgártársaim! Győzni, az egyetlen szó, melynek párt, felekezeti, nemzeti és rangkülönbség nélkül ott kell élni minden magyar lelkében a világháború e rettenetes forgatagában.

Lelelkemelő megnyilatkozását látjuk a testvéri egyetértésnek most, amikor lelkiismeretlen, angol és orosz pénzzel megvesztegetett politikusok és miniszterek hitzességbe sodorták azt a Romániát, melyet, mint azt Mangra Vazul metropolita, Papp János aradi, Christea Miron karánsebesi román gör. kath. püspökök pásztorleveleikben hangsúlyozták, „Magyarország teremtet és emelt erős, független, szabad állammá.”

Biharmegyében évtizedek óta él békeségben a román és magyar. Nemesak gazdasági és kulturális téren, hanem a politikai és közigazgatási életben is szabadon érvényesülhetett minden magyar-román ember tehetsége és ambíciója. (Igaz! Ugy van! Éljenzs.)

A politikai életben Mangra Vazul, Rednik Gábor, Papp János, Fassie Tódor, Rezei Szilviusz működtek a haza javára, mint biharmegyei képviselők és Biharmegye központi tisztviselői és szolgabírói és jegyzői karában is érvényesülhettek mindig a románok, akik maguk is tudják, hogy sokkal több joguk, szabadságuk, gazdasági és kulturális haladásra módjuk van Magyarországon, mint a Romániában szynlődő és a bajárok által elnyomott parasztoznak.

Tisza István politikájának eredménye.

Tisza István böles és méltányos nemzeti politikájának köszönhetjük tisztelt polgártársaim, hogy most, midőn hitzességen orvui támadt ránk Románia, szívvel lélekkel igaz hűséggel harcol valunk egyorban a magyarországi románuság s huszonhat hónap óta hőiesen küzd minden haretéren s részese kivívott győzelmeinknek. Tisza István államférfiúi bölesességének eredménye az, hogy a román egyház vezérifiai megbályegzik Románia hitzességét és árulását.

A magyarországi románok méltán bizhatnak abban, hogy az itélet és jutalom napján, a király és a magyar kormány nem fogják elmulasztani, hogy érdem szerint jutalmazzák hűségüket és vitességüket, mellyel a trónt és a hazát védik.

Egyesült erővel.

Legyünk erősek tisztelt polgártársaim a megpróbáltatás nehéz napjaiban és bizunk abban, hogy egyesült erővel végre is győzni fog igaz ügyünk. Én lelkem, meggyőződésöm egész erejével, bizva bizok vitész hadseregünkben és dicső szövetségessink minden ellenfelünket legyőző erejében. (Igaz! Ugy van! Éljenzs.)

Isteni jójótéménynek, valóságos nemzeti szerencsések tartom, hogy ezekben a jövőnkre nézve sorsdöntő időkben, Tisza István gróf emberfeletti nagysága, államférfiúi bölesessége, azaz irányító, mely megmutatja a kivezető utat, melyen haladnunk kell. (Zugó éljenzs.)

A munka, a kitartás, a hit, a bizalom utja ez. Ezen az uton akarok én haladni,

mint egyszerű lelkes katona; dicsőséges vezérem oldalán és az egész uton tántoríthatatlan hűséggel fogom követni őt, amidőn gigási erővel igyekszik a háború ideje alatt az országra szakadt nehéz bajokat elhárítani.

A magyar törvényhozásra a háború ideje alatt és eljövendő béke sóvárogva várt korszakában is súlyos komoly feladatok megoldása vár. Ujra kell építeni a háború romjait, gondoskodni kell a haza védelmében rokanitá vált hősökről és biztosítani kell az elesett hősök özvegyeinek és árváinak a megélhetést.

Az új Magyarország megteremtésének nagy munkájában Istentől nyert minden képességemmel fogok részt venni, ha az önök megtisztelő bizalma engem e nehéz, de dicsőséges munkaszorba állít.

Életem, képviselői működéseim legszebb eredménye lesz az mindenkor, ha Biharmegyének e szép vidéke gazdasági, kulturális, anyagi és erkölcsi haladását szolgálhatom. (Lelkes éljenzs.)

A magyarok Istenének áldó és óvó keze őrködjék hazánk felett, az ő igazságunkat ismerő kegye fogja nagygyá hazánkat, virágzóvá a kerület községeit és boldoggá népét. Ezzel a fohással végzem s köszönöm meg az önök megtiszteltését és kérem, hogy bizzanak bennem, hogy, mint a választókerület országgyűlési képviselője, büszkén vihessem fel pártunk mecsoktalan zászlaját és elmondhassam ott fent, a szőke Duna partján, az országházában, hogy azt üzenik a tenkeiek: hogy midőn a haza vészélyben van, egyek vagyunk a haza védelmében. Az Isten áldja s tartsa meg önöket. (Hosszantartó, lelkes éljenzs.)

A nagyváradi vasuti állomás újraépítése

Nyolcmillió korona költséggel.

Ma már kevesen tudják Nagyváradon, hogy a múlt század 50 es éveiben, mikor a vasutat Szabolcstól Nagyváradig kiépítették, a nagyváradi vasutállomást a Rhédey-kert mögött levő legelőre tervezték, de az újvárosi polgárok tiltakoztak ellene. Így került aztán a vasutállomás a város délnyugati részén a mai helyére, a hegy és az országot közötti keskeny területre.

Alig pár év után, mikor az erdélyi vasutat építették, a maihoz képest elenyésző forgalom dacára, érezték annak a hátrányát, de már késő volt.

Azóta mindnehezebbé vált a helyzet, s különféle expediensekkel toldották foldották a nagyváradi állomást, így bővítették ki a váradi velencei állomást, ami nagyon könnyített némileg a helyzetben, de gyökeres orvoslásnak nem bizonyult. Ez okból építették az új, modern fűtőházat is, s bővítették ki az ősi állomást és építették a püspöki-ősi összekötő vasutat.

Nagyvárad vasuti forgalma ma már, nem tekintve a háborús éveket, az országban Budapestet is beleszámítva, a 3-ik helyen áll.

Évtizedek vajudása után eljutottunk oda, hogy most már gyökeres orvoslással kell segíteni a bajokon. A Nagyváradi vasutállomás egyszerűen lehetetlen a forgalom lebonyolítása.

A máv. igazgatóságánál ezért most már felhagytak a további toldozás-foldozással, s mint a polgármesterrel legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmából közölték, nagyszabású tervvel foglalkoznak az igazgatóságnál, amely Nagyvárad város vasuti forgalmát és

a vasutállomás egész környékét teljesen átalakítaná.

Mivel a hegy felé nem lehet terjeszkedni, akként tervezik a nagyváradi állomás teljesen újraépítését, hogy a mai vasut állomás területét kibővítsék az országutal az egész képtalan sorra és a Muzeyum-kerttel s az így megnövelt óriási területen építanének modern vasutállomást.

Enek a tervnek a költsége nyolc millió koronában van felvéve.

Ezzel szemben felmerült az a másik terv, amelyet a polgármester is alkalmasabbnak vél, a város érdekeinek is jobban megfelelné.

Ez pedig az lenne, ha a máv. a Bonó-kut felé eső sikterületen egy teljesen külön álló teherpályaudvart építené, a melyhez a Rhédey-kert mögött építtetnék ki a válgány s onnét egyenesen futna a velencei pályaudvarig.

A jelenlegi nagyváradi állomás pedig tisztán személy pályaudvar céljainak megfelelően alakíttatnék át.

Igy hosszú időre megoldást nyerne a kérdés, mert a szükséges terjeszkedésre a Bonó kúti síkon bőven van hely.

Nagyvárad is sokat nyerne a kérdés ilyen megoldásával.

Először is megszűnnék a mai teherforgalom a Rhédey kert és Vámbház utcán át a város utcáin, ami eddig is tűrhetetlen állapotokat teremtett. Egyszerre meg lenne oldva továbbá a fürdővasut kérdése.

A polgármester sürgősen a törvényhatóság elé szándékozik vinni a kérdést, hogy a város indokolt felterjesztésben kérje a mi-

minisztériumtól ez utóbbi megoldás keresztülvitelét.

A kormány és a máv. igazgatósága ugyanis annyira fontosnak tartja az ügyet, hogy a háború megszűnése után azonnal hozzá akar látni a terv keresztülviteléhez.

A szabó-szövetkezet gyűlése.

Alaptalan panaszok.

A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara felügyelete és támogatása mellett, dr. Moskovits József kamarai elnök fáradozása eredményeként megalakult a nagyvárad szabó iparosok alkalmi szövetkezete katonai ruhák készítése céljából.

A szövetkezet 29000 db katonai köpeny, zubbony és nadrág elkészítésére kapott megrendelést és posztót a katonai kincstártól. A szövetkezet élén Sz. Kovács János, Darabant György, Paróczay János és Lebóvits Rudolf tekintélyes szabó iparosok állottak, mint az igazgatóság tagjai, az egész munkát vezetésével Lebóvits Rudolfot bízták meg.

A munkát kiadták a kisiparosoknak, akik részben segédmunkásokkal végezték a munkát. Azonkívül hazafias kötelességet vélték viselkedni, hogy a munkaképes hadiövezegyeknek és hadiáruknak is juttassanak munkát.

A kisiparosok közül négyen, névszerint Weisz Vilmos, Czeizler Sámuel, Kohn Szi-meon és Patócs János állítólag azért, mert a hadiövezegyek foglalkoztatása miatt nekik kevesebb munka jutott, továbbá, mivel a munkához adott csera árát levonták és a megállapodás szerinti az esetleg hibás munka kijuttatási kötelezettségének biztosítására a végeztet munkát bizonyos százalékát visszatartották biztosítékul, — panasszal éltek a rendőrfőkapitánynál s kérték az állítólagos szerződés orvoslását.

Gerő Armin főkapitány gyűlésre hívta össze az érdekeltektől szabóiparosokat, hogy közvetlenül adják elő védekezésüket, illetve sérelmeiket.

Az értekezleten a főkapitány elnöklése alatt, a szabó iparosokon kívül megjelentek Pezsonyi László kir. ipari főfelügyelő, dr. Moskovits József kamarai elnök, Czeglédy Jermás iparostürelmi elnök, az igazgatóság tagjai, akik nagy összegű pénzt adtak és anyagi kötelezettséget vállaltak s akiknek aligha lesz egy fillér hasznuk is, a munkájuk után, hogy annyi embernek és családnak adják kenyeret és a négy panaszos, akiknek mindössze 8-10 ezer koronát kerestek a vállalkozásból.

Az ülésen elhangzott beszédekből igazolást nyert, hogy semmiféle visszaélés nem történt, a kisiparosokat nem károsították meg, ellenben éppen a munkát vállalt kisiparosok egyik másika még most sem fizetett meg azoknak a munkásoknak teljesen, akik a munkákat elkészítették. Kiderült továbbá, hogy éppen a lehangosabb panaszosok privát munkákat félre tették s csak üres idejükben készítették. A selejtes, rossz munka is főként ezeknél volt, amit csak nagy nehézen vett át a katonai ruharaktár, vagy még most is ott hevernek kijavítás nélkül.

Az igazgatóság tagjai kijelentették, hogy a levont százalékot, amely különben sincs az 6 kezokban, mindannyian haladéktalanul visszakapják, kivéve azt a négy iparost, akik benne vannak a vezetőségben s így kötelességükben vannak.

Katz testvérek ország képviselője kijelentette, hogy 6k 10000 koronával léptek be a szövetkezetbe, amelyből még 5000 korona

bent van. Ők semmi hasznot nem kívánnak s kérik dr. Moskovits Józsefet, hogy ha valami jövedelem lesz az 6 pénzük után, azt fordítsa valami jótékonyságra.

A beszédek után Gerő Armin főkapitány konstatació, hogy a felszólalásokból kitűnt, miszerint semmi olyan dolog nem történt a szövetkezetnél, ami rendőri beavatkozást igényelne, csak differenciák merültek fel. A legnagyobb sérelem az, hogy az övezegyek a kisiparosoktól nem kapták meg a munkájuk díját. Az ülésnek és neki bírói joga nincs, ez inkább a kamara elnöke és az ipari főfelügyelő dolga, akik oda hathatnak, hogy a szabálytalanságok megszűnjenek. Helytelenül, hogy mikor össze kellene tartani, vádaskodni. Térjenek a barátság útjára, a megértésre, amire most a legnagyobb szükség van. Vádaskodás helyett legyen béke. Gondolják meg, hogy a vezetők a nyereszkesedés kizárásával, kiknek az érdeklében dolgoznak. Igéri, hogy az érdekeltekkel megbeszéli a hallottak után a dolgot s igyekszik a békét helyreállítani.

Ezzel véget ért az ülés.

Lesz elég liszt.

Cukrot, só, árpát és korpát is küld a miniszter.

A város közéletmezése ma legfontosabb kérdése Nagyváradnak. A város népessége, eltekintve az ezekre menő s ideiglenesen letelepült menekültektől, erősen megszorodott, úgy, hogy ma mintegy 90.000-re tehető Nagyvárad népessége, akik főleg a kenyér és liszt tekintetében hatósági közellátásra tartanak igényt, s így jól előre gondoskodni kell a városnak, nehogy a közéletmezésnél zavarok álljanak elő.

Rimler Károly polgármester vasárnap érkezett haza Budapestről, ahol városi ügyekben, elsősorban a közéletmezéssel kapcsolatos kérdésekben járt el.

Ezek között elsősorban a lisztügyet oldotta meg.

Közbenjárásával sikerült ugyanis keresztülvinni a belügyminiszteriumban, hogy Nagyvárad városa az eddig megállapított havonkénti 55 vagon liszt helyett havi 70 vagon lisztet kapjon.

Beigazolta ugyanis a polgármester, hogy Nagyvárad város népessége, a menekültektől eltekintve, annyira megszorodott, hogy az 55 vagon liszt havonta kevés.

A miniszter ezt a kérdést az Élelmezési Központ felállítását után akarta eldönteni, de a polgármester kérésére és indoklása alapján már most 70 vagonban állapította meg Nagyvárad város havi lisztigényét.

Ezenkívül sikerült a polgármesternek kieszközölni, hogy Nagyvárad városa kap 6 vagon cukrot, 6 vagon sót, megfelelő árpamennyiséget a közönség szükségletére, valamint 6 vagon korpát, amelynek fele már ki is lett utalva.

Ezenkívül tegnap értesítette a miniszter Nagyvárad városát, hogy kiutalt 25 vagon lisztet Nagyvárad városának a menekültek ellátására.

Ez is nemsokára valószínűleg meg fog érkezni a többi kiutalt élelmiszerekkel.

Egyelőre tehát nincs okunk aggódnival, hogy nem lesz elég lisztünk.

* Ezet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta ecetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi út 7/B. Telefon 13-02.

Zsigmond szomorkodik és vigan játszik.

Téli Velhyniában.
Három a kis lány.
Sirva nevetve.

Esti szürkületben, kőcsipkés paloták alatt éles fényárvokkal tarkított keresu női alak mint egy fátyolos Renoir kép.

— Hallo, mondja halkán.

A kövezen gyorsan siet tova nyugtalanul.

— Halló, válaszoljuk. Mi baj?

— Nincs nyugtom, mondja Zsigmondy.

— Csak háromszor hetenkint, nem is sok. Játszottam már négy nagy szerepet is egymásután.

— Depresszió az egész.

— Nem, nem az — felel esőndesen — hanem levelet kaptam az uramtól.

Ránézek. Arcán mély fájdalom. Nini, ez a borotvaéles eszü asszony mégis csak asszony? Persze, férje van.

— Igen, a férje . . . Aztán mit irt, hogy olyan jókedvű lett?

— Azt, hogy berendezkedtek a téli szálláson. A fedezékeket átépítették, még kályhájuk is van már. A fedezék jó erős fából, gránátmentes . . . Az oroszok néha fehérszázlót tüznek ki s átjönnek, megadják magukat, de sokan vannak, aztán folyton dühöng a harc, szünet nélkül . . . Téli szállásra rendezkedtek be . . . Érti ezt?

Ertem. A szemébe nézek, sok hadba-vonult asszony szemébe néztem már s látom a lélek tükrön a rettenetes homályt, a bánatot. Ennek azonban valami horzongató a fájdalma, mert tudja, hogy nincs segítség s hiába a panasz. Ez szembenéz a körlelhetetlennel, amelyen változtatni nem lehet. De a sebe ép úgy ég, mint a többi asszonyé. jobban, mert szenzibilis. Ez belül jajong.

— Kályha is van? Hiszen akkor . . .

Keresem a szavakat s kezem hámozza a rumos csokoládé satanióját. Átgyujtok egyet s eszembejuttat valami.

— Tanulja már a „Három a kis lány“-t?

Ezzel elhuzom a marengoló kinoktól. Pattanásig feszült szemem megnyílni s megcsillan.

— Gyönyörű, szól élésem, — gyönyörű Finom és bájos, vajjon kell e ilyen a közönségnek?

— Kell, kell, erősítem, de nem nagy meggyőződéssel. Hogyne kellene? Még csak az kellene. Majd felvilágosítjuk a közönséget, hogy milyen nagy esemény ez. Schuberter dalok.

— Azok. Van egy csodaszép dalom benne . . . Nehány sorl énekel halkán. Biedermeyeres hangulatot árasztanak e kedves sorok:

Ez a belépő:

Tschöll papa leányai mink vágyunk!

Megszöktünk, itt vagyunk

Senki se látta, mikor kiszaladtunk, erre haladtunk,

Itt vagyunk. Van egy nagy ok, hogy itt vagyok

A szívünk egy kis csengő, ha szól a hang csengő.

Tavaszi felhők az égen

Ti tudjátok régen,

Hogy mióta várom

A párom szavát.

Mióta irigylem égre

A gyengéd keblére
S szivére tűsött kis szirmek havát.

Vagy ezek a sorok:

Szóljatok kis levelek
Vár e, akit szeretek,
És gondol-e néha rám?
Vagy szive másfelé ébreg talán?
Szóljatok kis levelek.
Haljak-e meg veletek,
Mondjak-e le róla már?
Vagy sóvárgó szavamra
Várva vár?

Hám zom a cukrokat s nyujtom át. Elveszi, ropogtatja, s helyeseli:

— Ez — jó. Majd én is vezek, ha majd nem kell spórolni. Lesz siker a „Három a kislány“ ra.

— Biztosítom, lesz. Olyan, mint a Zsigmond-estéken mindig.

— Ó, — mosolyog, — még a német tisztek is tapsoltak... A hangversenyen.

— Hát még ha Bodenstedt—Mendelssohnt énekelte volna. „Ó, hogyha ez mindig így maradna... Erdőzugás, márdal, csicsérgés.

— Ezt el fogom énekelni. De nini, én ma játszom a Gésák ban. Nem furcsa, én belől sírok és vidámságot kell mutatnom?

Hogy Zsigmond Anna esto vidáman táncolt és énekel, az más lapra tartozik. De hogy halálos aggodalmait elcsitultak, annak az orvoságnak s neve: művészet.

Magyarul beszélni! becsületbeli kötelesség.

Jelenet a vasuton.

Cakorért járt Bodnár János, a városi könyvtár igazgatója Cservenkán.

A szabadska—ujverbázi vonalon együtt ültek a fülkében valami nyolcan. Két barna lány s egy ismert barna legény, kik fesztenül szerbül beszélgettek. Mikor Bodnár belépett, köszöntését kifogástalan magyarsággal viszonzták s így Bodnár csakhamar belekapcsolódott a társalgásba.

— Itt laknak Önök Magyarországon? kérdezte a szerb ifjúhoz fordulva.

— Oh igen, de miért érdekli az uraságot?

— A kérdésre Bodnár újabb kérdéssel válaszolt.

— És nem tartják önök becsületbeli kötelességüknek azt a történetek után, hogy megtiszteljék azt a vérző nemzetet, amely, dacára minden szenvedésének, ilyen kitünő lényekben és biztonban tartja Ööket ma is azzal, hogy legalább a nyilvános helyeken az állam hivatalos nyelvet használják társalgási nyelvül, ha már otthon a családi körben anyanyelvükön beszélnek is egymás között?!

Kinos csönd követte a Bodnár szavait, amely percokig tartott. De csakhamar megindult a társalgás s vidáman folyt tovább, de már mindvégig magyar nyelven.

Bodnár János hazafias fellépése elismerésre méltó s a szerb társaság példáját követni kell minden jó érzésű embernek.

Nem lehet túrni a történetek után, hogy nyilvánosan ellenségeink nyelvén társalogjanak, vitatkozzanak. hivatalosan tárgyaljanak.

Nem lehet megengedni, hogy ellenségeink nyelvén feliratokat helyezzenek el. Ellenkezőleg: magyar nyelven beszélni ma a magyarsághoz tartozás külső jele, magyar feliratok alkalmazása ellenségeink nyelvén szerkesztett feliratok helyett egyenesen sürgős hazafias becsületbeli kötelesség.

Blazsek és társai.

A nagy tolvajszövetkezet a bíróság előtt.

A nagy tolvajszövetkezet tagjai, Blazsek és társai, kerültek tegnap újból a törvényszék elé, amely őket ezeltől néhány hónappal elítélte. Az ügy fellebbezés folytán a királyi táblára került, amely — mint a Tiszántul megírta — hivatalból megsemmisítette az ítéletet, mert a tanácsban két vidéki bíró, Bod Kálmán vaskóhi és Rezey Gusztáv magyarszéki járásbírók foglaltak helyet.

Palánkay Károly tanácsa (bírák: Persz Ferenc és Fábry Albert, ügyész Szokolay Gyula dr, Védő Gerd Gusztáv dr, panaszosok képviselői: Sonnenwirth Lajos dr) tárgyalta tegnap ezt a bűnügyet.

Blazsek István beismeri, hogy lopott. Helyesbítést kér.

— Mire nézve, kérde az elnök.

— Amit Orosz hozott nekem, nem szivalekvár volt, hanem heceserli.

— No, és kilopta a szivalekvárt?

— Hecserli volt, eszedzem, Orosz hozta.

Orosz Gábor szintén beismeri.

A törvényszék Blazsek Istvánt 9, ifj Orosz Gábot 4 évi fegyháza, Nagy Iózsafet 1 évi fegyházra. Fischer Herman 9 havi fegyházra ítélte, az asszonyokat pedig felmentette.

HIREK

* **Személyi hír.** Mangra Vazul nagyszabani gör. kel. érsek vasárnap Nagyváradra érkezett s tegnap tovább utazott Aradra. Az érsek holnap tér vissza Nagyváradra.

* **Vaskorona rend a zirci apátnak.** A király dr. Sékely Remig zirci apátot a tudomány és a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a II. osztályu vaskorona renddel tüntette ki.

* **Adomány a kath. sajtó javára.** Lénárt József népszövetségi csoportvezető 4 koronát, Viakler Jozsefa 20 koronát adományozott a kath. sajtó javára. Rendeltetése helyére juttattuk.

* **Az Urak Kongregációja az anya- és csecsemővédelemért.** — Vasárnap tegfelvételi ünnepélye volt az Urak Kongregációjának; a szertartást, mely ismét új lelkes és értékes tagokat állított a Magyarok Nagyszövetségének tiszta lobogója alá, Imrik S. Zoltán tb. kanonok végezte. Este társasvacsora volt, melyen a katolikus anya és csecsemővédelem ügye is barátságos megbeszélés tárgyát képezte. Az összejövetelen hevenyészett gyűjtés eredményeképpen az Urak Kongregációja 76 korona 20 fillért juttatott a kath. anya és csecsemővédelem céljaira.

* **Emlékbeszéd Bunyitay Vince felett.** Bunyitay Vince akadémiai levelező tag, volt váradi kanonok felett e hó 30 án d. u. 5 órakor tartja az emlékbeszédet dr. Karácsonyi János akadémiai rendes tag Budapest, a Magyar Tudományos Akadémia összes ülésén.

* **Beöthy Pál állapota.** A „Budapesti Tudósító“ jelenti: Korányi Sándor báró tanár Lembergől Beöthy Pál képviselőházi elnök betegága mellől visszerkezett a fővárosba, amit az tett lehetővé, hogy Beöthy a folyamatos javulás útján van. Korányi tanár jelenlétére a különben is igen gondos orvosi ápolás mellett a betegnek többé nem volt szüksége. Ha a javulás tartós lesz, Korányi véleménye szerint, valószínűleg rövid időn belül Budapestre lehet szállítani a beteget üdülés végett.

* **A Kath. Kőr mai vetítő esté-lye.** A Kath. Kőr mai vetítő estélyén dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai dékán Délnémetország városait mutatja be gyönyörű vetített képekben. A nagyműveltségű előadó több ízben bemutatja ezeket a városokat a saját impresszióival fogja még vonzóbbá tenni a különben is nagyon érdekes tárgyat, mely az egész világgal diadalmas harcot barcoló németek otthonát mutatja be. Az előadás pontosan fél 6 kor kezdődik.

* **A Vorwärtz-et betiltották.** Budapesti tudósítónk jelenti: Berlini távirat szerint a „Vorwärtz“ et betiltották, valószínűleg tegnapi vezetőikre miatt.

* **Ki a véletlen? Kiss Károly és Társa** bankháza Budapestben irtegyasszony, hogy küldjenek egy olyan szerencse sorsjegyet, mely megfelel a hadbavonult férje születési napjának, Kéri Kiss bankházat, hogy figyelmesen intézzék el, mert ő álmódta, hogy Kissnél a küldött sorsjeggyel főnyereményt csinál. Így is történt és a szerény asszonynak nincsen többé gondja. Ajánljuk, hogy a kinek bizonyos dátum, vagy szám iránt előszeretete van, írjon Budapestre a Kiss bankháznak Kossuth Lajos-utca 13. és rendeljen egy osztálysorsjegyet az okt. 27-én kezdődő húzásra.

* **Forolin** a legjobb és legbiztosabb toiltte szer. kéz-, láb- és hónali izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanul. Ára 1.50. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Házvezetőnőnek** ajánlkozik külső, belső gazdálkodáshoz órtó jó gazdasszony jól főz kitünő bizonyítvánnyal. Cim Gergey Mária, Kolozsvári utca 52. sz.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festőse és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kote festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógycsészében Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

* **Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hóféherke“ harisoya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

* **Polcsokairtó ROXIN** biztos szer-Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kisárológ Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedden: Gésák.
Szerda: Cigányprimás (Billér Irén fel-
lépte.)
Csütörtök: Mágnás Miska.
Péntek: Névtelen asszony.
Szombaton: Nebántás virág. (Billér Irén
fellépte.)
Vasárnap d. u.: Egy magyar nábob.
Vasárnap este: Három a kisleány (Bo-
mutató.)

A Gésák.

Megtakult, megkopott a japán gésa története s már japánellenes kuplét énekelt benne egy új komikus, Szigeti József, aki négy évig volt katona s most szabadult fel a színpad számára. Megérzik rajta a szuber dináció, nem mer hangos lenni, de megcsillan a komikum benne. Kuplét és táncot pergőtaps kísérte.

A esztét azonban a tömegek vívták és nyerték meg, a női kar s a néhány férfi, meg Sik Rezső ötletes, színes rendezése. Valami különös művészettel lepte meg Zsigmondy Anna a közönséget, lebilincselő finomsággal, bájjal és gracióz táncal. Szöveg-kieljesítés olyan tiszta, mintha minden hallgatójának külön mondaná el a verseket. Kovács Mártha szereplése bátrabb, éneke biztosabb, szebb. Mándoki kisasszonyt azonban a színpadon járni kellene megtanítani.

VIGADÓ mozgó- színház	Kedd
	A modern bandita Történet 4 felv. Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 8, 5, 7 és este 9 órákor.

URANIA mozgó- színház	Kedd
	Örült vagy lángész Dráma 5 f. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgó- színház	Kedd
	NANA Tragédia. 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

Szén és tüzifa eladás

Általános szén és tüzifa vállalat (Vámház-utca 28. sz.)
Állandóan raktáron tart valódi poroszszén, brikettet, kokszt, kétszer mosott elsőrendű kovácsszén, aprított és hasáb tüzifát, melyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad.
Telefon 54. Telefon 54.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 kor.
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 "
- Feketekávés készlet tálccával Roccoco 6 személyre . . . 6 "
- Mosdó készlet finom fayence . . . 8 "
- Ebédli készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 "
- Függő lámpa csigás felszerelve . . . 16 "
- Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . 4 "
- Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . . 4 "
- China ezüst czukortartó 6 személyre . . . 5 "

KÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

Női, férfi és katonai esőköpenyek

25 — koronától 140 — koronáig

Tiszta gyapju impregnált

női esőköpenyek

Dívtos

női esőkalapok.

Katonai felszerelések

u. m. hátzások, hálózások, gummi mosdótájak, légpárnák, lábszárvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Linoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

APOLLÓ mozgó színház

Az előadások kezdete pont fél 5 órákor utolsó előadás 9 órákor.

Szerda, csütörtök,
péntek, és szombat
október 11-től 14-ig.

Trilby

Georges du Maurier regénye filmen 5 felvonásban, az amerikai arany sorozat 2-ik nagy slágere. A főszerepben Chester Barnett, Clara Kimball-Joung.

Tangermünde.

Eredeti látkép.

Az előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon d. u. 3 órákor, hétköznapon pont fél 5 órákor. Utolsó előadás 9 órákor.

HELYÁRAK:

Páholy ülés I K 50 fill. Zsöllyá I K 20 fill.
Támlásszék I K. Zártszék 30 fill. Első hely 50 fillér.

Katonák és gyermekek a helyárak felét fizetik.

Kedvezményes jegyek kaphatók. a Sipos-féle bémer-téri dohánytözsében.

A Biharmegyei Takarékpénztár

Kocsuth Lajos utca 3.

**Erdélyi menekültek
betéti-könyveire**

készpénzzel folyósít azonnal
mértányos előlegeket.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki rezidencia mellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

nagyváradai fiókja.

Saját tőke 145.000.000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom
megszorítására! — Töltsük fizetéseink
ket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyitatt és
csekket fizet, a készpénznélküli
forgalmat elősegíti és nemcsak
a köznek, hanem saját magá-
nak is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb
feltételek mellett csekk-
és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyo-
lítását vállaljuk és készséggel adunk
mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank

Nagyváradfiókja, Rákóczi-utca 2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca
5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok:
Brassó (ezidőszereint Budapest) Debrecen,
Fiume, Győr, Kassa, Kecskemét,
Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka,
Temesvár, Belgrád

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb,
mint nagyobb területű tárgyak szobabuto-
rok fülkéiben beraktározásra elfogadjatnak.
Termények beraktározására való szárz pinc-
czék, továbbá boros pincék, istállók és
kocsiszínek állansak rendelkezésre. A berak-
tározott tárgyakat tűz és betörés ellen biz-
tosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzet-
méterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és háskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vi-
dékre is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szigligeti
színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Harisnya, tricó, keztü.

Svetterek, kabátok, lélek-
melegítők, valamint az ösz-
szes kötött ruházatok, leg-
jobb és legolcsóbb beszer-
zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

* A Nagyvárad Takarékpénztár
tisztelttel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV.
hadikolcsón kotvényeket az annak idején
adott pénztári elismervények ellenében az
intézet helyiségében (Telek-utca 2. sz.) a
pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáraról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszásokokat, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papírzsinegeket,

**szalmaszások, pokróczok és
takarókat,**

gazdasági erős osztrákot és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Vas és rézagyak

afrik és lószőrmatraccok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtos
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r-t-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Erdélyi menekültek betéteire

a Pénztárszabályzat központ megbizá-
sából mértányos előleget folyósít

A Nagyvárad Takarékpénztár r-t.

Zöldfa-utca 2 szám.

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**

katonaszkodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
dőim további szives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca
felől, az inasotthon mellett.)

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“
Harisnya-áruházban előnyös árak-
ban kapható téli kötött tábori fel-
szereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre
!! Szent László-tér Sas palota !!
akik arra ügyelnek azok **egészségükre**
is vigyázzanak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

Téli tricó ing, vagy nadrág	K 7, 8, 9, 10, 12
gyapju ing	11, 13, 15.
Teveszőr swetter v. mellény	16, 20, 30, 40.
érmelégítő	1-20, 2-20
lábbárvédő	5, 6, 7, 9.
hósapka	4, 5, 6.
téli harisnya	160, 196, 3, 5.
keztü	160, 2, 3, 6, 10.
Csavar lábárvédő reklam ár	K 6. 750, 9.

Ugyancsak gazdag választék női t. li hol-
mikban, harisnya, keztü, kötött és selyem
kabát, lélekmelegítőkben.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.